

Eesti Kirikute Nõukogu

03.07.2026 nr 8-3/65-1

Teavituskiri Eesti usulistele ühendustele

Austatud usuliste ühenduste esindajad

Siseministeerium pöördub selle kirjaga kõigi Eestis registreeritud usuliste ühenduste poole, et juhtida tähelepanu ja vajadusel nõustada Teid seoses [kirikute ja koguduste seaduse \(KiKoS\)](#) muudatustega, mis jõustusid 27.06.2026. Seadus kuulutati välja pärast [Riigikohtu üldkogu 08.06.2026 otsust](#), milles sisalduvate suunistega Siseministeerium on põhjalikult tutvunud ning kavatseb neist seaduse rakendamisel juhinduda.

Uuenenud kujul jõustunud seadus näeb ette julgeolekukaalutlustel keelatud seotuse katkestamise välisriigis asuva vaimuliku keskuse, juhtorgani, usulise ühenduse või vaimuliku juhiga, kes kujutab ohtu Eesti riigi julgeolekule või põhiseaduslikule või avalikule korrale. Eestis tegutsev usuline ühendus võib endiselt olla seotud välismaise usulise keskusega, mis ei ole Eestile ohtlik.

Keelatud seotuseks loetakse allumist välisriigis asuva ohtliku üksuse juhtimiskorraldusele, nagu näiteks personali eelvaliku tegemine või kindlaksmääramine välismaise isiku poolt, samuti muude välismaise isiku korralduslike otsuste järgimine. Lisaks administratiivsetele-organisatsioonilistele sidemetele, mis lähtuvad Eesti usulise ühenduse põhikirjast või põhikirjaga võrdselt tema põhitegevust reguleerivast dokumendist, on keelatud ka majanduslik sõltuvus. Usutunnistuslik ja õpetuslik seotus ei ole keelu all, kuid tuleb tähele panna, et mistahes reegleid ei saa pidada puhtalt spirituaalseks üksnes seetõttu, et need on kirikuõiguslikud või kanoonilised.

Niisiis ei ole keelatud igasugune piiriülene seotus, vaid üksnes selline, millest tuleneb tegelik oht Eesti riigi julgeolekule või põhiseaduslikule või avalikule korrale. Lisaks sellele kehtivad uued nõuded, mille järgi Eesti usulise ühenduse vaimulik ega juhatuse liige ei saa olla inimene:

- 1) kellele on viimase kümne aasta jooksul keeldutud elamisloa andmisest või kelle elamisloa pikendamisest on keeldutud või kelle elamisluba on kehtetuks tunnistatud alusel, et isik kujutab või võib kujutada ohtu riigi julgeolekule;
- 2) kellele on viimase viie aasta jooksul keeldutud viisa andmisest või kelle viisa pikendamisest on keeldutud või kelle viisa on kehtetuks tunnistatud või tühistatud alusel, et isik kujutab või võib kujutada ohtu riigi julgeolekule.

Vastavalt KiKoS rakendussättele tuleb igal Eesti usulisel ühendusel ja usuühingul viia oma põhikiri, juhatuse koosseis ja tegevus uute nõuetega vastavusse ja esitada avaldus muudatuste registrisse

kandmiseks kuue kuu jooksul alates nimetatud sätete jõustumisest. Seejuures on tagatud iga Eesti usulise ühenduse ja usuühingu sõltumatus nimetatud sammude astumisel, nii et ohtu kujutavast välisriigi üksusest lahti sidumiseks ei ole vaja selle isiku või juhtorgani osalemist otsuse vastuvõtmisel, heakskiitmisel või kinnitamisel. Samuti ei vaja näiteks kirikusse kuuluv kogudus kirikult kinnitust, kui ka põhikiri seda ette näeb.

Keelatud seotust ja juhatuse koosseisu käsitlevate uute nõuete vabatahtlikuks täitmiseks on seaduse järgi aega kuni 28. detsembrini 2026. See üleminekuaeg on antud arvestusega, et võimalike muudatuste tegemine võib võtta aega. Siseministeerium asub uusi nõudeid rakendama mitmes järgus:

- 1) usuliste ühenduste teavitamine ja nõustamine vabatahtliku täitmise perioodil;
- 2) pärast 28.12.2026 asjaolude hindamine, tõendite kogumine ja esitamine puudutatud isikule haldusmenetluses ärakuulamisõiguse võimaldamiseks;
- 3) sõltuvalt menetluse tulemusest ja asjaoludest otsustab siseminister, kas menetlus lõpetada (kui õigusrikkumine on kõrvaldatud) või taotleda kohtult usulise ühenduse sundlõpetamise algatamist.

Selleks, et tagada usulise ühenduse põhikirja ja tegevuse seaduslikkus, soovib Siseministeerium esimesel võimalusel üle vaadata oma põhidokumendid ning kontrollida juhatuse liikmete ja vaimulike vastavust kehtivatele nõuetele. Seejuures juhime tähelepanu, et vaimulikele esitatavad nõuded jõustusid ilma kuuekuulise üleminekuajata, mistõttu tuleb nende nõuete täitmine tagada koheselt.

Siseministeerium on vajadusel valmis nõustama Teid kõigi KiKoSe muudatustega seotud asjaolude mõistmisel ja lahendamisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tarmo Miilits
kantsler